

Черкас Б.*

США І ВРЕГУЛЮВАННЯ ДАРФУРСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Сполучені Штати Америки завжди були зацікавлені сприяти дестабілізації режиму в Судані, який Вашингтон звинувачував у надмірному ісламізмі та вважав його таким, що сприяє тероризмові. Тому, Сполучені Штати впродовж майже тридцяти років допомагали повстанцям Півдня Судану, щоб послабити, а згодом і замінити режим в цій країні. Існують також висловлювання про те, що ЦРУ постачало озброєння та гроші дарфурським повстанцям з тією ж метою.

Для того, щоб переконати офіційний Хартум співпрацювати заради досягнення миру в Дарфурі, були здійснені численні візити з боку американських високопосадовців. США та НАТО задіяні в забезпеченні повітряного моста для перевезення сил Африканського Союзу. Сполучені Штати Америки надають значну фінансову допомогу, яка адресована суданському народові, а не уряду. Речник Держдепартаменту Річард Баучер наголосив, що пріоритетом США є допомогти людям у Дарфурі, «які страждають від насильства та порушень прав людини».

США є найбільшим донором Дарфурі. Починаючи з 2005 року Сполучені Штати надали 4 млрд. доларів допомоги на розвиток, миротворчу діяльність і гуманітарні потреби населення Судану та Східного Чаду. США надають 25% від загального фінансування ЮНАМІД. Сполученими Штатами було збудовано 34 базових табори для 7 тис. миротворців Африканського Союзу. Їм було надано пересувні засоби та комунікаційне спорядження, а також проведено їхню підготовку.

На конференції країн-донорів у Осло в травні 2008 року загальна сума запропонованої допомоги Судану становила 4,7 млрд. доларів, незважаючи на те, що суданська влада просила про 6,1 млрд. доларів до 2011 року. Найбільшу суму допомоги знову надали Сполучені Штати – 1,6 млрд. доларів, а також Велика Британія – 650 млн. доларів. Офіційний Вашингтон наголосив, що має намір витратити ще 2 млрд. доларів за два роки на миротворчу діяльність у Дарфурі.

З початку конфлікту в Дарфурі аж до осені 2004 року офіційна позиція Сполучених Штатів Америки відносно цієї проблематики ґрунтувалася на тому, що «не знайдено ознак, які підпадали б під дефініцію геноциду». Однак, вже у вересні того ж року позиція США кардинально змінюється. Держсекретар США Колін Пауелл (Colin Powell) робить заяву, в якій називає події у Дарфурі «геноцидом».

Час для заяви Держсекретарем США було обрано недаремно. За день до неї Колін Пауелл саме коментував чисельність убитих американських військовослужбовців у Іраку, яка на той момент сягнула тисячі солдатів. Окрім того, промова співпала з веденням виборчої кампанії у США. Адміністрація Буша вдало відвернула увагу ЗМІ від катастрофічних подій в Іраку та розраховувала здобути електоральну перевагу, шляхом сенсаційності висловленої позиції.

У розрахунках також було зняти зі США клеймо антимусульманської та антисуданської країни. Стратеги з республіканської партії розраховували, що чим більше амери-

* студент 5 курсу відділення «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Головченко В.І.

канське телебачення висвітлюватиме події в Дарфурі, тим менше ЗМІ будуть сфокусовані на погіршенні ситуації в Іраку.

Вжиття К. Пауеллом терміну геноцид, без сумніву, в подальшому запламувало репутацію уряду США. Визначення геноциду було зроблене перед Комітетом зовнішніх відносин Сенату Сполучених Штатів Америки в результаті внутрішньополітичного тиску та політики, а не реальних подій. Французький академік Жерар Прун'є (Gérard Prunier) впевнений, що К. Пауелла змусили вжити термін геноцид перед Комітетом із зовнішніх відносин, а також порадили додати, що це не зобов'язує США вдаватися до будь-яких радикальних дій. Така позиція руйнує власне саме поняття «геноцид».

Однак, проблема Судану не могла виникнути з нічого. На думку спеціаліста з питань Дарфуру Алекса Де Вааля, у визначенні геноциду були зацікавлені різноманітні внутрішні сили в США. Серед них активісти боротьби за права людини, члени ради афроамериканців Конгресу США (the Black Caucus), ізраїльське лоббі та релігійні християнські консерватори. Деякі з цих груп інтересів звинувачували Держдепартамент, контрольований республіканцями, за обрання нової політики зі зміни режиму в Хартумі на досягнення миру шляхом переговорів у Південному Судані. Спеціальний посланник президента Буша в Судані Джон Денфорт (John Danforth), а згодом представник США в ООН у липні 2005 року відкрито заявив, що термін геноцид було вжито задля внутрішніх потреб США, погодившись із тим, що йдеться про правих християнських консерваторів.

Позиція офіційного Вашингтона не зустріла підтримки у міжнародній спільноті. Ще у вересні 2004 року К. Пауелл відзначав те, що Адміністрація Буша єдина, хто визнає геноцид у Дарфурі, та висловлював занепокоєння, що жодна країна світу не поділяє думку Білого Дому. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан наперекір зробив заяву, що він не вважає масові вбивства геноцидом, навіть незважаючи на порушення міжнародного гуманітарного права.

Внаслідок заяв К. Пауелла значно зросла роль Агентства США з міжнародного розвитку (USAID – АМР США), яке стало найбільшим донором для постраждалих жителів Дарфуру. АМР США забезпечило 67% поставок продовольства в рамках Світової продовольчої програми (WFP) за 2007 рік, що оцінюється у 339 млн. доларів, і більша частина цієї допомоги йде до Дарфуру. Однак, політика недопущення поширення тероризму та екстремістських ідеологій стала настільки переважаючим стратегічним завданням для офіційного Вашингтона, що це затьмарює зусилля США, спрямовані на вирішення конфліктів, зокрема в Африці.

Література

1. Американські гроші – народу Судану, а не уряду / BBCUkrainian.com. – 08 квітня 2005.
2. Acher, John and Moskwa, Wojciech. Donors pledge \$4.8 billion in aid for Sudan // Reuters. – May 7, 2008.
3. Hoile, David. Darfur in Perspective. – London: The European-Sudanese Public Affairs Council, T J International Ltd, Padstow, Cornwall, UK, 2005. – P. 97.
4. Powell 'Disappointed' US Stands Alone on Darfur Genocide Determination // Agence France Presse. – September 29, 2004.
5. U.S. Support for the People of Sudan / U.S. Department of State, Bureau of Public Affairs. – P. 1.